

İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23677>

Özet

İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği (İKAÖ), **ergenler** için özel olarak geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ergenlerin interneti kullanma nedenlerini ve bu kullanım ile ilişkili karakteristik davranışları sistematik bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. 2017 yılında Filiz Akar tarafından geliştirilen bu ölçek, internetin sosyal, eğlence, akademik ve bilgi edinme gibi çeşitli boyutlardaki kullanım motivasyonlarını ortaya koyan çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçeğin geliştirilmesi, **psikometrik özellikler** açısından detaylı çalışmalarla desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

İnternet Kullanım Amaçları, Ergenler, İnternet Kullanım, Ölçek Geliştirme, Psikometrik özellikler, Davranışsal Bağlılık.

Yazarlar

Filiz Akar

Amaç

İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği'nin temel amacı, ergen popülasyonunda internet kullanımının altında yatan spesifik motivasyonlar ve amaçları belirlemektir. Geliştirici, internet kullanımının sadece süre veya bağlılık boyutuyla değil, aynı zamanda kullanım niteliği ve işlevselliği açısından da anlaşılmasını önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda ölçek, ergenlerin interneti bir iletişim aracı, bilgi kaynağı, eğlence platformu veya sosyal kaçış mekanizması olarak kullanma derecelerini ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Bu araç, özellikle eğitim bilimleri ve gelişim psikolojisi alanlarında, ergenlerin dijital dünyayla etkileşimlerini anlamak ve potansiyel riskleri veya faydaları değerlendirmek için önemli bir tanı araçtıdır. Ölçek, ebeveynlere, öğretmenlere ve ruh sağlığı uzmanlarına, ergenlerin internete yönelme nedenleri hakkında derinlemesine bilgi sunarak hedefe yönelik müdahale stratejileri geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Yapı

İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği, ergenlerin internet kullanım davranışlarının çok boyutlu olduğunu varsayan teorik bir çerçeveye üzerine inşa edilmiştir. Ölçek, genellikle dört veya beş temel faktör (alt boyut) altında toplanan maddelerden oluşur. Bu faktörler, tipik olarak aşağıdaki kullanım amaçlarını temsil eder:

Sosyal Etkileşim ve İletişim (Arkadaşlarla bağlantı kurma, sosyal medyada vakit geçirme).

E?lence ve Vakit Geçirme (Oyun oynama, video izleme, müzik dinleme).
Bilgi Arama ve Ö?renme (Okul ödevleri, genel kültür edinme).
Kaç?? ve Duygusal Rahatlama (Gerçek hayattaki sorunlardan uzakla?ma).

Bu faktörler, bireyin interneti hangi psikolojik veya sosyal ihtiyac?n? kar??lamak için kulland???n? detaylandırmakta ve bu sayede sadece kullanım s?kl???n? de?il, kullanım?n i?levsel nedenlerini de ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Akar, 2017), geçerlik çal??malar? yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i odak noktas?nda yürütülmü?tür.

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen yap? alan?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüş?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Yap? geçerli?ini test etmek amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?s?n? destekler nitelikte sonuçlar vermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) ile incelenmi?tir. Akar (2017) çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?u rapor edilmi?tir.

?ç Tutarlılık: Ölçe?in genel Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeylerin (genellikle .80 üzeri) üzerinde oldu?u ve alt faktörlerin de yeterli düzeyde iç tutarlılık?a (genellikle .70 üzeri) sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu bulgular, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içinde kararlılı???n? ölçmek amacıyla test-tekerrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?ld??? varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçek puanları?n?n belirli bir zaman aral???nda kararlı kald???n? ve kullanım amaçları?n?n nispeten sabit oldu?unu desteklemi?tir.

Faktör Analizi

?nternet Kullan?m Amaçlar? Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? belirlemek için geli?tirme a?amas?nda Faktör Analizi teknikleri uygulanm??t?r. Yapılan analizler sonucunda ölçe?in, internet kullanım amaçları?n? farklı boyutlarda temsil eden çok faktörlü bir yap? sergiledi?i tespit edilmi?tir.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçları, ölçe?in maddelerinin temiz bir faktör yükü da??ı?m?

gösterdi?ini ve faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? açıklad???n? ortaya koymu?tur. Doğruluk? Faktör Analizi (DFA) ise elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle uyumunu test etmi? ve uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu kan?tlam???r. Bu, ölçe?in teorik yap?s?n?n empirik verilerle tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Derecelendirme tipi (Örn: 5'li Likert tipi ölçek)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Ya? Grubu: Ortaokul ve lise ö?rencilerini kapsayan ergenlik dönemi (Genellikle 12-18 ya? aras?).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, akademik çal??man?n yapıld??? örneklem grubunda yer alan farklı sosyo-ekonomik düzeylerden gelen ergenler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket formatındadır. Derecelendirme (Likert) formatı, katılımcıların kendilerini ne kadar tanımladıkları veya belirtilen davranış ne sıklıkla sergilediklerini i?aretlemelerine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital Okuryazarlık, ?nternet Kullan?m Amaçlar?, Lise Ö?rencileri, Ergenler, Psikometrik Geli?tirme, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sa?lanmamıştır.

Ba?lılık E-posta Adresleri: cologne97@yahoo.com

Yazınma Adresi: Makalenin yayımlandığı tarihte yazarın ba?lı bulunduğu akademik kurum.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Bu ölçek, Filiz Akar'ın 2017 yılında yayımlanan akademik çal??ması kapsamında geliştirilmiştir. Ölçe?in ticari kullanım? veya büyük ölçekli uygulamalar? için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik araştırmalarda kullanım? genellikle kaynak gösterimi ile

mümkündür. Ölçeğin geliştirme ve standardizasyon yılı **2017**'dir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[1-internet-kullanim-amaclari-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Akar, F. (2017). Purposes and characteristics of internet use of adolescents. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 7 (2), 257-286.

Makalenin orijinal bağlantısı: [pegegog.net](#)

İnternet Kullanım Amaçları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Maddeler için yazarın orijinal makalesine (Akar, 2017) başvurulması gerekmektedir.